

Seat No.	
-------------	--

SR-116
Total No. of Pages : 5

B.Ed. (Part - I) (Semester - I)
Examination, January-2026
CHILDHOOD AND GROWING UP (Paper - I)
Sub. Code : 77911

Day and Date : Monday, 12/01/2026

Time : 10:30 a.m. to 01:30 p.m.

Total Marks : 70

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicates full marks.
 - 3) Answer of question number 3, 4 and 5 should be written in 800 words.
 - 4) Candidates who intend to write their answer in Marathi are Advised to read original question in English.

Q1) A) Choose the correct alternative and complete the following sentences. [5]

- 1) The period of Adolescence is in the _____ years.
A) 6 to 12
B) 0 to 5
C) 13 to 19
D) 20 to 25
- 2) The growth generally depends on _____.
A) Heredity
B) House
C) School
D) Environment
- 3) The 'ink blot test' for testing personality was developed by _____.
A) Murray
B) Morgan
C) Rorschach
D) Piaget

4) _____ is a social group consisting of one or more men and one or more women and their own or adopted children living in the same house.

- A) Group
B) Family
C) Society
D) Friends

5) An _____ refers to set of emotions, beliefs and behaviors towards a particular object, person, thing or event.

- A) Creativity
B) Interest
C) Aptitude
D) Attitude

B) Answer the following questions in one sentence. [5]

- 1) What is meant by leadership?
- 2) What is meant by Dalit?
- 3) Who developed concept Attainment Model?
- 4) State two fields of studying Human Behaviour.
- 5) What do you mean by heredity?

Q2) Answer the following questions in 250 words. (Any Six) [30]

- 1) Explain the general principles of development.
- 2) Explain the characteristics of social development in adolescence.
- 3) Explain the basic needs of child.
- 4) Differentiate between growth and development.
- 5) State the characteristics of Rural Society.
- 6) Explain the factors affecting child development in urban society.
- 7) Explain types of families.
- 8) What is parenting? Explain the types parenting styles.

- 2) वाढ ही सामान्यपणे ----- वर अवलंबून आहे.
 अ) अनुवंश. ब) घर
 क) शाळा ड) वातावरण
- 3) व्यक्तिमत्व मापनाचे शार्डचे डाग चाचणी ----- यांनी विकसित केली.
 अ) मरे ब) मार्गन
 क) रोसार्क ड) पियाजे
- 4) एकाच घरात राहणारा एक किंवा अधिक पुरुष व एक किंवा अधिक स्त्रिया आणि त्याची स्वतःची अथवा दत्तक मुले याचा सामाजिक समूह म्हणजे ----- होय.
 अ) समूह ब) कुटुंब
 क) समाज ड) मित्रमंडळी
- 5) एखाद्या विशिष्ट वस्तू, व्यक्ती किंवा घटनेबद्दल भावना विश्वास आणि वर्तन यांचा संच म्हणजे ----- होय.
 अ) सर्जनशीलता ब) अभिरुची
 क) अभिक्षमता ड) अभिवृत्ती .

ब) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

[5]

- 1) नेतृत्व म्हणजे काय?
- 2) दलित म्हणजे काय?
- 3) संकल्पना प्राप्ती प्रतिमान कोणी विकसित केले?
- 4) मानवी वर्तनाच्या अभ्यासाची दोन क्षेत्रे लिहा.
- 5) अनुवंश म्हणजे काय?

Q2) खालील प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा. (कोणतेही सहा)

[30]

- 1) विकास प्रक्रियेची सर्वसामान्य तत्त्वे स्पष्ट करा.
- 2) कुमारावस्थेतील सामाजिक विकासाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 3) बालकाच्या मूलभूत गरजा स्पष्ट करा.
- 4) वाढ व विकास यातील फरक स्पष्ट करा.
- 5) ग्रामीण समाजाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- 6) शहरी समाजाचा बालकाच्या विकासावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

- 7) कुटुंबाचे प्रकार स्पष्ट करा.
8) पालकत्व म्हणजे काय? पालकत्व शैलीचे प्रकार स्पष्ट करा.

Q3) बालकाच्या वर्तन अभ्यासाच्या व्यक्ति अभ्यास पद्धतीची गुण दोषासहित चर्चा करा. [10]

Q4) संकल्पना म्हणजे काय? संकल्पना निर्मितीचे टप्पे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

व्यक्तिमत्व म्हणजे काय? व्यक्तिमत्त्वावर परिणाम करणारे विविध घटक स्पष्ट करा.

Q5) मार्गदर्शन व समुपदेशन म्हणजे काय? कोमार्यावस्थेतील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन व समुपदेशन करण्याची गरज स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पियाजेची विकासात्मक उपपत्ती स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

SR-117
Total No. of Pages : 5

B.Ed. (Part - I) (Semester - I)
Examination, January-2026
Contemporary India and Education (Paper - II)
Sub. Code : 77912

Day and Date : Tuesday, 13/01/2026

Total Marks : 70

Time : 10:30 a.m. to 01:30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicates full marks.
 - 3) Answer of question number 3, 4 and 5 should be written in 800 words.
 - 4) Candidates who intend to write their answer in Marathi are advised to read original question in English.

Q1) A) Choose the correct alternative and rewrite the following sentences again. [5]

- 1) 'Learning to live together' is the third pillar of _____ commission.
A) Planning
B) Dellor
C) Kothari
D) Simon
- 2) The Target to increase the entrants in higher education is decided in _____ five year plan.
A) VIII
B) IX
C) X
D) XI
- 3) According to the Right to Education Act 2009, _____ seats are reserved in school for disadvantaged and weaker sections.
A) 10%
B) 15%
C) 20%
D) 25%

4) School is and idealized epitome of _____.

- A) Culture
- B) Society
- C) Literature
- D) Nation

5) IQ of gifted children is more than _____.

- A) 40
- B) 80
- C) 60
- D) 140

B) Answer in one sentence.

[5]

- 1) What is globalization of education?
- 2) In which year was the constitution of India adopted?
- 3) In which year did the world conference recommend the concept of an inclusive education in Thailand?
- 4) Write the definition of continuous and comprehensive Evaluation.
- 5) Who was the president of National Knowledge Commission?

Q2) Answer the following questions in 250 words. (Any Six)

[30]

- 1) State the articles on education given in the Constitution of India.
- 2) Explain the characteristics of a school group.
- 3) Explain the need of education for sustainable development.
- 4) Explain the interaction in the classroom.
- 5) Explain the role of teacher in school.
- 6) State the fundamental duties of citizens given in Indian Constitution.
- 7) Explain the concept of Right to Education.
- 8) Explain the role of the teacher related to the society.

Q3) Define social Diversity. Explain the various levels of Diversity.

[10]

- Q4) Explain the characteristics of Sarva Shiksha Abhiyan by stating the aims and objectives of Sarva Shiksha Abhiyan. [10]

OR

Compare the aims, curriculum and discipline in Vedic and Buddha education.

- Q5) What is National Integration? What are the obstacles that will be removed through education? [10]

OR

State ten life skills by the World Health Organization and explain the role of the teacher in the development of these life skills.

मराठी रुपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
 2) उजवीकडील बाजूचे अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) प्रश्न क्र. 3, 4 व 5 याची उत्तरे 800 शब्दांमध्ये लिहा.
 4) जे विद्यार्थी मराठीतून उत्तरे लिहू इच्छितात त्यांनी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका वाचावीच

- Q1) अ) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. [5]
- 1) 'सहजीवनासाठी अध्ययन' हा ----- आयोगाचा तिसरा स्तंभ आहे.
 अ) नियोजन ब) डेलॉर्स
 क) कोठारी ड) सायमन
- 2) उच्च शिक्षणातील प्रवेश वाढविण्याचे उद्दिष्ट ----- पंचवार्षिक योजनेत ठरविण्यात आले.
 अ) आठव्या ब) नवव्या
 क) दहाव्या ड) अकराव्या

P.T.O.

Q3) सामाजिक विविधता म्हणजे काय? सामाजिक विविधतेच्या पातळ्या स्पष्ट करा. [10]

Q4) सर्व शिक्षा अभियानाची ध्येये व उद्दिष्टे सांगून सर्व शिक्षा अभियानची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

वैदिक आणि बौद्धिक शिक्षणाची ध्येये, अभ्यासक्रम व शिस्त यासंदर्भात तुलना करा.

Q5) राष्ट्रीय एकात्मता म्हणजे काय? राष्ट्रीय एकात्मतेला बाधा आणणारे घटक कोणते? [10]
शिक्षणातून हे बाधक घटक कसे दूर करता येतील, ते स्पष्ट करा.

किंवा

जागतिक आरोग्य संघटनेचे नमूद केलेली दहा जीवनकौशल्ये सांगून जीवनकौशल्ये विकसनात शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

SR-118

Total No. of Pages : 4

B.Ed. (Part - I) (Semester - I)
Examination, January-2026
Understanding Discipline and Subjects (Paper - III)
Sub. Code : 77913

Day and Date : Friday, 16/01/2026

Total Marks : 35

Time : 10:30 a.m. to 12:00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicates full marks.
 - 3) Candidates who inted to write their answers in Marathi are advised to read original questions in English.

Q1) Rewrite sentences by using suitable alternative. [5]

- 1) Plato wrote his thoughts about education in the _____ Granth.
A) Emilee
B) Republic
C) The Log
D) Eyon
- 2) Pomology is related to _____.
A) Vegetables
B) Flowers
C) Plants
D) Fruits
- 3) _____ is developed surrounding in front of or backyard of the home.
A) Agriculture
B) Green house
C) Nursery
D) Parasabag

P.T.O.

मराठी रुपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
 2) उजवीकडील बाजूचे अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) मराठी रुपांतराबद्दल शंका असल्यास मूळ इंग्रजी प्रश्न विचारात घ्यावे.

Q1) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

[5]

- 1) प्लेटो यांनी आपल्या ----- या ग्रंथामध्ये शिक्षणाविषयक विचार मांडले आहे.
 अ) एमिली
 क) द लॉग
 ब) रिपब्लिक
 ड) इवॉन
- 2) पोमोलॉजी हे -----शी संबंधित आहे.
 अ) भाजीपाला
 क) वनस्पती
 ब) फूले
 ड) फळे.
- 3) घराभोवती, घराच्या समोर किंवा पाठीमागे ----- विकसित केलेली असते.
 अ) शेती
 क) रोपवाटीका
 ब) हरितगृह
 ड) परसबाग.
- 4) आंतरविद्याशाखीय अध्यापनामध्ये ----- अध्यापन करावे लागते.
 अ) संघ
 क) सूक्ष्म
 ब) वैयक्तिक
 ड) प्रायोगिक
- 5) 4 ऑगस्ट 1956ला आशिया खंडातील पहिली अणुभट्टी ----- येथे कार्यान्वित झाली.
 अ) कोलकाता
 क) ट्रॉम्बे
 ब) चेन्नई
 ड) दिल्ली

Q2) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (शब्दमर्यादा 250) (कोणतेही दोन)

[10]

- 1) महात्मा गांधीजींची विद्याशाखेची संकल्पना.
- 2) आंतरविद्याशाखीय दृष्टिकोन.
- 3) विद्याशाखा व शालेय विषय यातील परस्परसंबंध.

Q3) खाली दिलेल्या प्रश्नाचे उत्तर 800 शब्दांत लिहा.

[10]

बहुसांस्कृतिकवाद म्हणजे काय? बहुसांस्कृतिक आणि आंतरराष्ट्रीय आदरातिथ्याच्या समस्या स्पष्ट करा.

Q4) विद्याशाख म्हणजे काय? शालेय अभ्यासक्रमातील शाखीय ज्ञानाची भूमिका व शाखीय ज्ञानात शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा. (शब्दमर्यादा 800)

[10]

किंवा

पाश्चात्य विज्ञान, गणित आणि तत्त्वज्ञान यांची शाळा आणि महाविद्यालयात शिकविण्याची गरज काय आहे? (शब्दमर्यादा 800)

715266